



Faldende anlægsudgifter på ældreområdet

Trods plejeboligmangel var kommunernes anlægsudgifter på ældreområdet i 2023 lavere end i 2018-2021. Og i 2024 budgetterer kommunerne med endnu lavere udgifter.

Antallet af plejeboliger er ikke fulgt med udviklingen i antallet af ældre¹. I 2012 var der på landsplan plejeboliger nok til 19,5 pct. af de 80+ årige. I 2024 var det samme tal faldet til 14 pct. Bygges der ikke flere plejeboliger, vil dækningsgraden i 2030 være faldet til 11 pct.

Det er kommunernes ansvar at sikre, at der er tilstrækkeligt med plejeboliger til ældre. Det kan de gøre ved at bygge kommunale plejeboliger og/eller få private til at bygge friplejeboliger. Opførelsen af friplejeboliger vil i mindre grad belaste kommunernes anlægsbudgetter.

Dette notat indeholder en opgørelse af kommunernes bruttoanlægsudgifter på ældreområdet på hovedkonto 0-6, som omfatter udgifter til etablering af kommunale plejeboliger, etablering af servicearealer til friplejeboliger og andre anlægsudgifter på ældreområdet.

Ældre Sagen mener

Kommunale anlægsinvesteringer på ældreområdet er utilstrækkelige i mange kommuner. Behovet for flere plejeboliger til ældre er så stort, at det ikke kan imødekommes alene ved opførelse af flere friplejeboliger, som i mindre grad belaster kommunernes anlægsbudgetter.

Der er behov for, at kommunerne samlet set øger deres anlægsinvesteringer i plejeboliger til ældre og bygger flere kommunale plejeboliger. Derfor bør anlægsrammen løftes i økonomiaftalen for 2025 mellem regeringen og KL.

¹ Plejeboliger til ældre er selvstændige boliger opført efter almenboligloven, som har fast tilknyttet personale og fællesarealer, der anvendes til omsorgs- og servicefunktioner for beboerne. I opgørelsen medregnes også pladser på plejehjem opført efter serviceloven. <https://www.aeldresagen.dk/maerkesager-og-resultater/maerkesager/plejehjem/fakta/antal-plejeboliger-i-danmark?scrollto=start>.

Anlægsudgifter fordelt på områder

I 2023 udgjorde kommunernes bruttoanlægsudgifter på ældreområdet i alt 1,6 mia. kr. svarende til 7,5 pct af kommunernes samlede anlægsudgifter på 21,8 mia. kr. (2024-priser), jf. tabel 1. Det viser foreløbige regnskabstal offentliggjort af Danmarks Statistik. Niveaueet for bruttoanlægsudgifter på ældreområdet i 2023 er lavere end tidligere år – dog med undtagelse af 2022. I 2024 budgetterer kommunerne med endnu lavere bruttoanlægsudgifter på ældreområdet på i alt 1,4 mia. kr.

Tabel 1. Kommunernes bruttoanlægsudgifter på hovedkonto 0-6, mio. kr. (2024-priser)

Udgiftsområde	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
	Mio. kr. (2024-priser)						
Ældreområdet (0.25.18, 0.25.19 og 5.30)	2.272	2.150	2.178	2.075	1.303	1.634	1.370
Byudvikling, bolig og miljø (hovedkonto 0 ekskl. 0.25.18 og 0.25.19)	7.058	5.976	8.121	7.029	6.591	5.897	5.891
Transport og infrastruktur (hovedkonto 2)	5.394	4.884	5.721	5.447	5.181	4.453	4.038
Folkeskolen mv. (hovedfunktion 3.22)	5.418	5.349	5.718	4.939	5.062	4.543	3.736
Øvrig undervisning og kultur (hovedkonto 3 ekskl. 3.22)	783	781	896	1.024	686	733	615
Sundhedsområdet (hovedkonto 4)	320	244	306	265	222	193	217
Dagtilbud til børn og unge (hovedfunktion 5.25)	1.639	1.811	1.839	2.473	2.355	2.221	2.204
Øvrige udgifter vedr. sociale opgaver og beskæftigelse (hovedkonto 5 ekskl. 5.25 og 5.30)	501	526	765	704	680	832	616
Fællesudgifter og administration mv. (hovedkonto 6)	1.364	1.338	1.623	1.482	1.534	1.259	1.414
I alt	24.750	23.061	27.167	25.439	23.614	21.765	20.101

*) Budgettal.

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk (REGK31, REGK3E og BUDK34). Ved opregning til 2024-priser er anvendt PL-indeks for kommunale anlægsudgifter offentliggjort af KL i marts 2024.

Den andel, som anlægsudgifterne på ældreområdet udgør af kommunernes samlede bruttoanlægsudgifter, har ligget mellem 6 og 9 pct. Siden 2018, som er det første år, hvor udgifter på ældreområdet kan opgøres særskilt, jf. tabel 2.

Tabel 2. Kommunernes bruttoanlægsudgifter på hovedkonto 0-6, pct. Af samlede udgifter

Udgiftsområde	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024*
	Pct. Af samlede udgifter						
Ældreområdet (0.25.18, 0.25.19 og 5.30)	9,2%	9,3%	8,0%	8,2%	5,5%	7,5%	6,8%
Byudvikling, bolig og miljø (hovedkonto 0 ekskl. 0.25.18 og 0.25.19)	28,5%	25,9%	29,9%	27,6%	27,9%	27,1%	29,3%
Transport og infrastruktur (hovedkonto 2)	21,8%	21,2%	21,1%	21,4%	21,9%	20,5%	20,1%
Folkeskolen mv. (hovedfunktion 3.22)	21,9%	23,2%	21,0%	19,4%	21,4%	20,9%	18,6%
Øvrig undervisning og kultur (hovedkonto 3 ekskl. 3.22)	3,2%	3,4%	3,3%	4,0%	2,9%	3,4%	3,1%
Sundhedsområdet (hovedkonto 4)	1,3%	1,1%	1,1%	1,0%	0,9%	0,9%	1,1%
Dagtilbud til børn og unge (hovedfunktion 5.25)	6,6%	7,9%	6,8%	9,7%	10,0%	10,2%	11,0%
Øvrige udgifter vedr. sociale opgaver og beskæftigelse (hovedkonto 5 ekskl. 5.25 og 5.30)	2,0%	2,3%	2,8%	2,8%	2,9%	3,8%	3,1%
Fællesudgifter og administration mv. (hovedkonto 6)	5,5%	5,8%	6,0%	5,8%	6,5%	5,8%	7,0%

*) Budgettal.

Kilde: Som tabel 1.

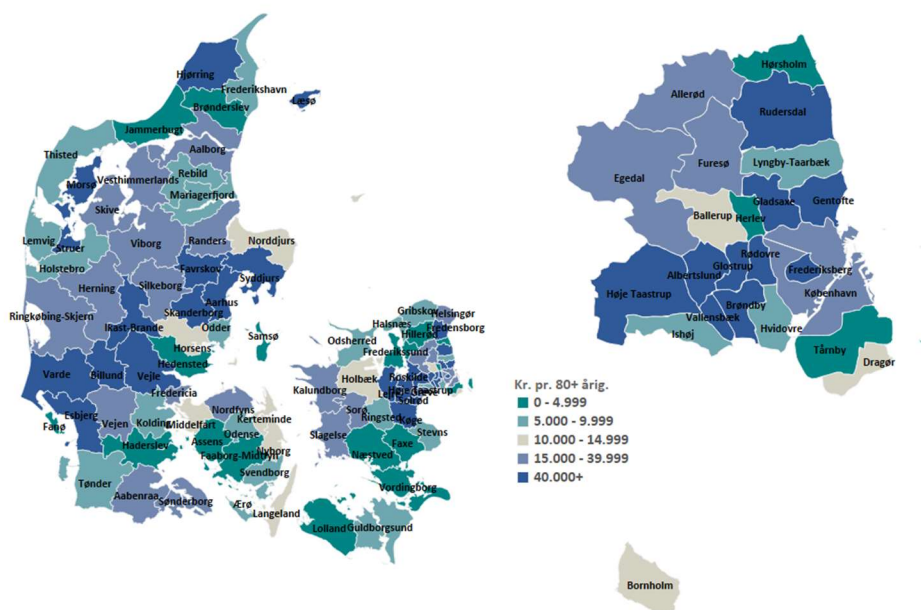
Anlægsudgifter fordelt på kommuner

Anlægsudgifterne i den enkelte kommune kan svinge meget fra år til år afhængig af, hvornår kommunerne vælger at foretage anlægsinvesteringer. Derfor ses der i det følgende på bruttoanlægsudgifter på ældreområdet i hver kommune opgjort over en 5-årig periode fra 2018 til 2022, hvor der ved redaktionens afslutning foreligger regnskabstal på kommuneniveau. Udgifterne er sat i forhold til antallet af 80+ årige i 2022, for at kunne sammenligne udgiftsniveauet på tværs af kommuner.

Tallene viser stor variation mellem kommuner, jf. kort 1 og bilagstabel A. De samlede bruttoanlægsudgifter på ældreområdet over perioden 2018-2022 svinger fra nul kr. i to kommuner (Fanø Kommune og Samsø Kommune) til mere end 150.000 kr. pr. 80+ årig i Gentofte Kommune.

Udgifterne er svagt positivt korreleret med befolkningstæthed og beskatningsgrundlag pr. indbygger.

Kort 1. Samlede bruttoanlægsudgifter på ældreområdet 2018-2022 pr. 80+ årig

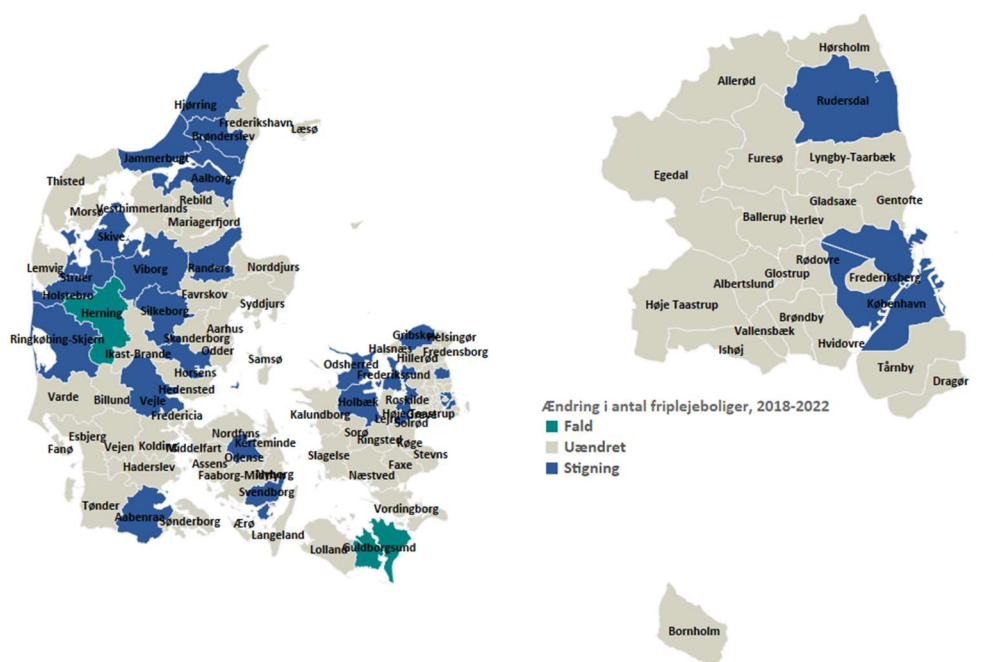


Anm.. Medianen er ca. 16.000 kr. pr. 80+ årig og gennemsnittet er ca. 29.000 kr. pr. 80+ årig. Bruttoanlægsudgifter er opgjort i 2022-priser. Antallet af 80+ årige er opgjort pr. 1. januar 2022.

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk (REGK31 og FOLK1A). Ved opregning til 2022-priser er anvendt PL-indeks for kommunale anlægsudgifter offentliggjort af KL i marts 2024.

Lave anlægsudgifter på ældreområdet i en kommune er ikke nødvendigvis udtryk for, at der ikke bygges flere plejeboliger i kommunen. Det kan bygges friplejeboliger, som i mindre grad påvirker de kommunale anlægsbudgetter. Det er dog kun 23 ud af 98 kommuner, som ifølge tal fra Danmarks Statistik fik flere friplejeboliger i perioden 2018-2022, jf. kort 2. Heraf havde 10 kommuner bruttoanlægsudgifter på ældreområdet i 2018-2022 under medianen på under ca. 16.000 kr. pr. indbygger, mens 13 kommuner havde udgifter herover.

Kort 2. Udvikling i antal friplejeboliger 2018-2022



Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk (RESPO1).

Datagrundlag

Kommunernes anlægsudgifter er de udgifter, som kommunerne afholder til anlægsinvesteringer, herunder udgifter til opførelse og udbygning af kommunale bygninger, anlæg af nye veje osv.

Data om de kommunale anlægsudgifter i dette notat er hentet fra Danmarks Statistiks statistikbank. Regnskabstal for 2018-2022 er hentet fra tabellen REGK31, foreløbige regnskabstal for 2023 er hentet fra tabellen REGK3E, og budgettal for 2024 er hentet fra tabellen BUDK34.

Anlægsudgifter på ældreområdet er defineret som udgifter på funktionerne 0.25.18 og 0.25.19 samt hovedfunktion 5.30 (tilbud til ældre) i kommunernes budget- og regnskabssystem. Ifølge den autoriserede kontoplan skal anlægsinvesteringer til etablering af servicearealer til plejeboliger og friplejeboliger konteres under funktion 0.25.18, grp.003, og etablering af kommunale plejeboliger/ældreboliger skal konteres under funktion 0.25.19. Øvrige anlægsudgifter på ældreområdet konteres på hovedfunktion 5.30 (tilbud til ældre). I opgørelsen er anlægsudgifter på funktion 0.25.18 ikke afgrænset til gruppe 003, da det ikke er muligt at lave denne opdeling i de foreløbige regnskaber for 2023 offentliggjort af Danmarks Statistik.

Anlægsudgifter på ældreområdet i dette notat omfatter altså mere end anlægsudgifter til opførelse og udbygning af plejeboliger. Der indgår også udgifter til vedligeholdelse af eksisterende plejeboliger, større anskaffelser som fx indkøb af velfærdsteknologi samt evt. opførelse og udbygning af ældreboliger mv. Der kan også i mindre omfang indgå anlægsudgifter, som ikke vedrører ældreområdet, fordi funktion 0.25.18 omfatter udgifter til driftssikring af andet boligbyggeri end plejeboliger.

Anlægsudgifter vedrørende forsyningsområderne – også kaldet ”de takstfinansierede områder” – indgår ikke i opgørelsen af kommunernes samlede anlægsudgifter, da de ikke er skattefinansierede. Det er almindelig praksis

Anlægsudgifterne er opgjort som et bruttotal, altså uden de anlægsindtægter, som kommunerne måtte have. Det er også almindelig praksis.

Ved opregning af anlægsudgifter til 2024-priser er anvendt PL-indeks for kommunale anlægsudgifter offentliggjort af KL i marts 2024.

Bilag

Bilagstabel A. Bruttoanlægsudgifter på ældreområdet 2018-2022, kr. (2022-priser)

	2018	2019	2020	2021	2022	I alt 2018-2022 pr. 80+ årig
København	74.639.711	96.457.618	66.495.185	101.956.677	41.924.000	27.605
Frederiksberg	15.791.716	104.573.632	141.454.004	103.594.392	129.426.000	104.441
Dragør	1.586.476	163.857	207.902	4.802.883	2.965.000	10.217
Tårnby	0	274.602	0	0	0	140
Albertslund	5.554.949	5.760.991	7.716.974	72.571.854	55.830.000	120.650
Ballerup	1.985.949	4.504.376	18.059.551	16.368.502	4.426.000	14.409
Brøndby	4.542.572	9.320.647	19.233.193	16.822.522	37.214.000	47.770
Gentofte	109.182.662	105.473.151	240.026.494	149.001.797	31.434.000	153.521
Gladsaxe	53.918.505	72.790.995	1.447.491	69.933.133	16.058.000	69.236
Glostrup	8.081.898	41.663.787	8.784.429	29.981.535	1.542.000	75.170
Herlev	0	0	0	933.984	1.404.000	1.518
Hvidovre	793.238	1.107.448	6.140.940	1.245.312	3.820.000	5.319
Høje-Taastrup	3.547.315	7.268.477	9.053.807	37.802.570	42.480.000	46.047
Ishøj	1.876.379	1.018.174	0	1.395.571	951.000	6.763
Lyngby-Taarbæk	10.005.072	3.036.442	2.732.909	1.542.587	539.000	5.788
Rødovre	43.855.224	67.932.913	21.307.745	-2.597.643	684.000	62.172
Vallensbæk	1.144.774	5.625.385	30.233.010	2.205.240	981.000	54.384
Allerød	1.145.915	9.469.813	13.198.439	25.202.434	2.379.000	34.633
Egedal	2.283	3.802.616	4.137.925	19.416.922	5.063.000	16.359
Fredensborg	929.059	48.791.008	28.382.010	8.753.938	4.255.000	41.490
Frederikssund	840.033	0	0	1.217.206	2.620.000	1.708
Furesø	1.048.900	3.677.180	6.019.105	21.610.271	10.711.000	16.520
Gribskov	596.926	9.138.709	2.246.686	1.653.930	3.159.000	6.584
Halsnæs	1.393.588	424.899	11.407.797	1.220.449	475.000	7.920
Helsingør	17.886.093	38.037.459	5.836.911	43.917.787	12.949.000	29.679
Hillerød	3.691.125	2.260	304.029	1.878.778	1.281.000	2.744
Hørsholm	3.424	27.121	4.597.322	2.825.734	514.000	3.716
Rudersdal	30.470.615	12.302.847	89.803.710	82.839.192	11.044.000	54.582
Bornholm	1.557.942	2.400.225	10.176.032	12.006.667	7.066.000	11.693
Greve	21.483.627	10.649.585	311.853	15.818.273	9.888.000	22.939
Køge	69.485.375	7.564.550	5.502.703	49.008.216	22.893.000	52.233
Lejre	25.488.623	1.495.055	9.105.224	39.171.116	13.978.000	64.154
Roskilde	126.944.347	123.157.292	64.654.245	20.617.913	4.247.000	75.572
Solrød	71.116.364	10.275.538	542.111	513.475	0	76.340
Faxe	190.605	77.973	0	0	10.000	141
Guldborgsund	502.194	3.498.633	1.946.010	16.934.946	12.406.000	8.662
Holbæk	5.025.363	11.024.761	3.348.791	18.856.964	9.871.000	13.661
Kalundborg	4.272.072	10.749.029	10.005.016	19.744.465	18.020.000	22.449
Lolland	763.563	1.105.188	5.362.984	1.297.200	232.000	2.952
Næstved	1.150.481	2.014.878	565.584	1.452.864	33.000	1.207

Odsherred	10.460.471	0	1.388.250	3.107.875	4.871.000	8.546
Ringsted	10.121.490	909.690	70.419	0	70.000	7.120
Slagelse	31.533.212	13.778.691	7.856.693	13.886.526	29.738.000	22.673
Sorø	34.199.405	-2.013.748	148.661	37.835	1.139.000	21.076
Stevns	5.359.779	1.015.914	998.154	1.726.357	1.645.000	7.989
Vordingborg	1.055.749	611.357	1.254.120	5.249.336	3.587.000	4.028
Assens	3.771.020	1.559.468	288.381	0	2.480.000	3.348
Faaborg-Midtfyn	2.526.948	1.158.301	8.152.898	1.004.249	3.018.000	4.732
Kerteminde	3.366.982	717.581	3.442.682	6.178.996	9.463.000	13.808
Langeland	0	55.372	1.393.839	401.051	9.378.000	10.161
Middelfart	3.780.150	9.799.787	5.022.069	2.430.088	4.172.000	11.257
Nordfyns	2.051.006	5.759.861	18.438.470	18.275.386	5.332.000	29.003
Nyborg	3.298.501	1.873.622	10.842.214	1.409.624	9.663.000	13.390
Odense	52.596.822	19.505.781	391.214	1.394.490	2.783.000	8.297
Svendborg	3.828.087	1.125.529	5.017.598	7.547.542	11.856.000	8.400
Ærø	168.920	1.217.063	245.906	3.553.247	271.000	9.216
Billund	8.577.244	4.667.104	16.680.243	21.241.650	8.475.000	40.325
Esbjerg	58.899.356	33.283.342	168.676.903	91.784.467	20.614.000	62.754
Fanø	0	0	0	0	0	0
Fredericia	4.690.948	25.396.728	30.769.532	8.798.259	5.142.000	27.239
Haderslev	2.521.242	3.431.960	1.396.075	1.332.873	6.561.000	4.470
Kolding	8.953.889	4.157.451	3.592.461	8.179.927	13.676.000	8.443
Sønderborg	50.728.433	52.408.296	50.345.876	37.273.961	3.540.000	37.108
Tønder	2.725.543	2.778.791	3.625.994	2.691.690	1.432.000	5.581
Varde	9.217.541	18.290.978	76.222.999	45.539.287	1.734.000	48.853
Vejen	24.879.143	30.374.595	24.460.929	10.919.181	3.978.000	37.634
Vejle	51.426.939	26.553.898	42.885.985	32.153.264	102.808.000	45.096
Aabenraa	4.341.695	14.046.513	28.155.106	28.394.627	24.448.000	28.388
Favrskov	77.349.275	48.184.172	13.718.195	8.624.218	30.188.000	80.499
Hedensted	677.962	798.945	1.912.477	5.249.336	1.634.000	4.259
Horsens	9.585.056	18.800.630	13.058.720	5.372.570	-1.971.000	10.762
Norddjurs	1.078.576	5.267.160	5.548.531	9.087.967	2.537.000	10.159
Odder	2.300.961	4.027.496	1.320.067	2.807.357	69.000	7.677
Randers	49.677.249	18.215.265	8.257.967	24.393.846	22.051.000	23.810
Samsø	0	0	0	0	0	0
Silkeborg	16.830.344	7.266.217	24.460.929	27.870.342	5.832.000	18.598
Skanderborg	101.891.720	59.876.792	18.792.798	14.575.123	2.003.000	76.116
Syddjurs	83.703.169	51.752.868	9.696.516	8.557.196	4.873.000	60.876
Aarhus	289.527.342	394.546.541	367.343.146	162.481.867	98.234.000	104.703
Herning	12.773.987	20.353.318	40.878.499	14.697.276	60.876.000	33.034
Holstebro	3.532.478	11.112.905	803.665	4.627.761	1.084.000	6.879
Ikast-Brande	44.775.152	17.034.363	15.115.387	21.040.584	43.406.000	68.295
Lemvig	0	0	1.574.915	6.156.295	3.365.000	8.076
Ringkøbing-Skjern	30.614.425	14.360.666	6.059.344	4.593.169	2.132.000	16.904
Skive	6.515.966	12.475.744	13.062.073	63.775.757	13.214.000	37.902

Struer	52.227.025	59.325.328	5.119.313	2.578.185	1.877.000	90.800
Viborg	53.854.590	10.645.064	14.151.883	11.453.195	7.193.000	19.248
Brønderslev	1.011.236	31.641	3.336.496	3.173.816	1.036.000	3.940
Frederikshavn	2.829.406	2.316.601	3.389.030	631.304	12.626.000	5.310
Hjørring	33.258.933	19.347.574	20.622.561	102.676.623	46.579.000	55.733
Jammerbugt	7.818.246	0	0	58.374	150.000	3.674
Læsø	212.291	0	4.296.646	1.742.572	1.431.000	41.083
Mariagerfjord	13.132.371	1.582.069	1.657.629	1.221.530	3.422.000	8.775
Morsø	35.382	33.510.482	50.136.856	30.233.408	15.914.000	92.274
Rebild	2.142.314	2.829.643	5.104.783	1.158.832	1.166.000	8.414
Thisted	6.759.073	7.388.262	6.842.890	1.767.435	283.000	9.111
Vesthimmerlands	34.731.274	11.424.798	3.359.969	6.555.184	6.698.000	26.733
Aalborg	75.132.774	75.482.773	21.679.957	31.246.305	17.555.000	22.254

Anm. Antal 80+ årige er opgjort pr. 1. januar 2022.

Kilde: Danmarks Statistik, statistikbanken.dk (REGK31 og FOLK1A). Ved opregning til 2022-priser er anvendt PL-indeks for kommunale anlægsudgifter offentliggjort af KL i marts 2024.